

Практичне заняття № 11

Тема: Стилiстичнi функцiї коротких i повних форм прикметникiв та синонiмiчних форм вищого й найвищого ступенiв порiвняння (порiвняно з росiйською мовою)

План

1. Семантичнi групи прикметникiв. Якiснi прикметники. Граматичнi ознаки прикметника.
2. Ступенi порiвняння якiсних прикметникiв (компаратив), iх стилiстичнi функцiї.
3. Прикметники зi значенням безвiдносноi мiри якостi предмета.
4. Прикметники зi значенням суб'єктивної оцiнки якостi предмета.
5. Повнi i короткi форми прикметникiв, iх стилiстичнi функцiї.
6. Порушення лiтературної норми у вживаннi форм ступенiв порiвняння.
7. Синонiмiка прикметникiв i непрямих вiдмiнкiв iменникiв.

Лiтература

- Волкотруб Г.Й. Практична стилiстика української мови. Використання морфологiчних засобiв мови: Навч. посiбник. – К.: ТОВ „ЛДЛ”, 1998. – С. 65–74.
- Гринчишин Д.Г., Сербенська А.А. Словник паронiмiв української мови. – К., 1986.
- Сучасна українська мова: Пiдручник / О.Д. Пономарiв, В.В. Рiзун, Л.Ю. Шевченко та iн.; За ред. О.Д. Пономарева. – 2-ге вид., перероб. – К., Либiдь, 2001. – С. 135–140.
- Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства iм. О.О. Потебнi; Ін-т української мови. 4-те вид., випр. I доп. – К.: Наук. Думка, 1993. – С. 80–83.

Запитання i завдання

1. Опрацюйте рекомендовану літературу, законспекуйте, користуючись такими вимогами:

- подайте визначення прикметника як частини мови (доберіть по три приклади прикметника в ролі означення та іменної частини складеного присудка);
- назвіть семантичні групи прикметників (доберіть по три приклади до кожної групи);
- з'ясуйте сутність поняття „ступені порівняння”, а також критерії розрізнення кількості ознаки, проілюструйте трьома прикладами;
- назвіть усі граматичні форми вираження кількості ознаки, проілюструйте кожну трьома прикладами; визначте їх функціонально-стилістичну сферу вживання;
- охарактеризуйте чинні в сучасній українській мові три ступені інтенсивності ознаки, назвіть граматичні форми їх втілення;
- вкажіть, які є форми прикметників за типом закінчення, за якими критеріями визначається сфера їх функціонування;
- зазначте, які є семантико-синтаксичні варіанти сполучень (з прикметником у ролі означення, з іменником у ролі означень), чи є вони рівнозначними.

2. Замініть словосполучення синонімічними, використовуючи слова з дужок. З'ясуйте значення паронімів.

Ремонт з гарантією – (гарантійний, гарантований), родина гірника – (гірничка, гірницька), прикраси з гранату – (гранатні, гранатові), зал для демонстрацій – (демонстративний, демонстраційний), внески акціонерів – (акціонерні, акціонерські), шафа в аптеці – (аптечна, аптекарська), олія з бавовни – (бавовняна, бавовникова, бавовницька), працівник банку – (банковий, банківський), матеріал для будування – (будівельний, будівний, будівничий), майстерність виконавця – (виконавча, виконавська), корми з вітамінів – (вітамінні, вітамінові, вітамінозні), деталь з дефектом – (дефективна, дефектна), диплом

інженера – (інженерний, інженерський), виставка книжок – (книжкова, книжна), театр на периферії – (периферійний, периферичний), майстерня для реставрації – (реставраторська, реставраційна), пояс для рятування – (рятувальний, рятівний, рятівничий), лікування у санаторії – (санаторне, санаторське), людина з тактом – (тактовна, тактична), екран телевізора – (телевізійний, телевізорний), будівля з цегли – (цегельна, цегляна, цегляста).